

# Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiö sr

TOIMINTASUUNNITELMA 2023

## Sisällys

1. Säätiön toiminnan tarkoitus.....	1
2. Säätiön strategia 2023–2026 .....	1
3. Sijoituspääoman tuotoilla rahoitettava toiminta vuonna 2023.....	3
3.1 Lasten, nuorten ja lapsiperheiden psykososiaalisten interventioiden käyttöönoton edistäminen.....	3
3.2 Paikallisen lasten ja perheiden hyvinvointia tukevan toiminnan mahdollistaminen .....	4
3.3 Lasten hyvinvointia vahvistavan johtamisosaamisen uudistaminen .....	5
3.4 Organisaatioviestintä ja tiedeviestintä lasten hyvinvoinnin teemoista .....	6
3.5 Ohjelmatyö – Lapsiperheköyhyysohjelma .....	6
3.6 Hallinto ja henkilöstö.....	7
4. Ulkopuolinen rahoitus .....	7
4.1 OKM-tutkimushanke: Muuttuva väestö .....	8
4.2 Strategisen tutkimuksen ohjelmajohtajarahoitus (PANDEMICS) .....	8
4.3 Strategisen tutkimuksen rahoitukset.....	9
4.3.1 Oikeus osallisuuteen: Yksinäisyyden ja ostrakismin vähentäminen lapsuudessa ja nuoruudessa (R-to-B).....	9
4.3.2 Mielen hyvinvoinnin kohentaminen keinona lisätä nuorten osallisuutta (IMAGINE) .....	9

## 1. Säätiön toiminnan tarkoitus

Säätiön tarkoituksena on edistää ja tukea Suomessa asuvien lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja asemaa sekä hyvää tulevaisuutta. Säätiö edistää ja tukee myös vanhemmuutta sekä lasten kasvuoloja ja kasvatusta.

Säätiön toiminnan perustana on tutkittu tieto, YK:n lapsen oikeuksien sopimus ja kansainvälinen toimintaote. Säätiö välittää tutkittua tietoa ja ratkaisumalleja lasten hyvinvoinnista lasten kasvattajien, palveluntuottajien ja päätöksentekijöiden käyttöön.

Säätiön tehtävänä on tunnistaa ja analysoida lasten ja perheiden hyvinvoinnissa tapahtuvia muutoksia sekä uudistaa lasten ja perheiden palveluja. Säätiö edistää näyttöön perustuvan tiedon avulla palvelujärjestelmän muutosta siten, että yhteiskunta vastaa lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin ja oikeanlaista apua saa oikeaan aikaan.

## 2. Säätiön strategia 2023–2026

Säätiön hallitus hyväksyi kokouksessaan 19.10.2022 säätiön strategian vuosille 2023–2026.

Säätiön **toimintaa ohjaavat suuntaviitat** strategiakaudella ovat

- 1) lapsen oikeudet, yhdenvertaisuus, osallisuus ja syrjimättömyys
- 2) sillanrakentaminen lasten hyvinvoinnin kentän toimijoiden välillä ja lisäarvon tuottaminen omalla toiminnallamme
- 3) tietoperusteisuus ja kansainvälisyys
- 4) avoimuus.

Säätiön keskeiset **strategiset tavoitteet** ovat

- 1) hyvinvointitiedon tuottaminen eri elämäntilanteissa olevista lapsista ja lapsiperheistä
- 2) konkreettisten ratkaisuehdotusten tekeminen lasten hyvinvoinnin parantamiseksi
- 3) säätiön toiminnasta viestiminen päätöksentekijöille kaikille hallinnon tasoille.

Säätiön **budjettikehys** sijoitetun pääoman tuoton käytön osalta on 2 600 000 euroa/vuosi koko strategiakauden ajan. Tämän lisäksi vuosina 2023–2024 sijoitetun pääoman tuotolla rahoitetaan vuonna 2021 käynnistettyä lapsiperheköyhyysohjelmaa yhteensä 800 000 eurolla.

Säätiön sijoitettavan varallisuuden strategista perusallokaatiota (osakkeet 50 %, korkoinstrumentit 40 %, vaihtoehtoiset sijoitukset 10 %) määrittää asetettu pitkän aikavälin strateginen tuottotavoite (reaalituotto 4 % vuodessa), joka on kirjattu säätiön hallituksen loppuvuodesta 2018 hyväksymään sijoitusstrategiaan (hallitus 27.11.2018 § 6). Hallitus päätti toukokuussa 2021 käynnistää kolmivuotisen (2022–2024) lapsiperheköyhyyden tutkimus- ja kehittämishajelman, jonka kustannusvaikutus on yhteensä 1 200 000 euroa (400 000

euroa/vuosi) (hallitus 25.8.2021 § 8). Ohjelmasta päätöstä tehtäessä säätiön sijoitetun pääoman tuotto oli kehittynyt suotuisasti kesästä 2020 alkaen ja varsinkin kevään 2021 kuluessa, mikä mahdollisti lapsiperheköyhyyden tutkimus- ja kehittämissohjelmaan investoimisen.

Säätiön sijoituspääoman tuotoilla rahoitettavan toiminnan kulut vuonna 2023 tulevat olemaan yhteensä 3 miljoonaa euroa. Kulut koostuvat ns. perustoiminnasta ja edellä mainitusta käynnissä olevasta lapsiperheköyhyysohjelmasta.

Uuden strategiakauden 2023–2026 myötä **säätiön toiminnallinen rakenne** muuttuu siten, että toiminta jaotellaan sijoitustoiminnan tuotoilla rahoitettavaan toimintaan sekä ulkopuolisella rahoituksella rahoitettavaan toimintaan. Sijoitustoiminnan tuotoilla rahoitettava toiminta jakautuu kuuteen osa-alueeseen:

- lasten, nuorten ja lapsiperheiden psykososiaalisten interventioiden käyttöönoton edistäminen
- paikallisen lasten ja perheiden hyvinvointia tukevan toiminnan mahdollistaminen
- lasten hyvinvointia vahvistavan johtamisosaamisen uudistaminen
- organisaatioviestintä ja tiedeviestintä lasten hyvinvoinnin teemoista
- lapsiperheköyhyysohjelma
- keskitetyt hallinto- ja henkilöstökulut.

Säätiön ulkopuolisella rahoituksella toteuttamaa toimintaa kuvataan toimintasuunnitelman luvussa 4.

Muutosten avulla säätiön toimintaa voidaan suunnitella pitkällä tähtäimellä joustavammin. Myös talouden seuranta on muokattu vastaamaan paremmin säätiön toimintaa ja seurannassa huomioidaan myös mahdollisesti lisääntyvä ulkopuolinen rahoitus.

Säätiön toiminnan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta kuvaava taulukko on liitteessä yksi.

### 3. Sijoituspääoman tuotoilla rahoitettava toiminta vuonna 2023

#### 3.1 Lasten, nuorten ja lapsiperheiden psykososiaalisten interventioiden käyttöönoton edistäminen

Itlaston ylläpitoa jatketaan. Itlasto sisältää kansallisen tason tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnin indikaattoreista. Alueellisen tiedon tarve on eri alueilta kuultu. Samaan aikaan on meneillään useita hankkeita (AVI:n Tiedolla johtamisen palvelu ja kansallisen lapsistrategian indikaattorityö), joten Itlaston alueellisen jatkokehittämisen osalta seurataan tässä vaiheessa meneillään olevia prosesseja. Päätös alueellisen tiedon lisäämisestä Itlastoon tehdään vasta vuoden 2023 lopussa, kun muut hankkeet ovat edenneet ja Itlaston tarvetta rinnastettuna muiden hankkeiden vastaaviin tuotoksiin voidaan tarkastella uudelleen.

Interventio-osaamista vahvistetaan kouluttamalla menetelmien systemaattisten katsausten tekijöitä. Kasvun tuen interventiotyöryhmä sekä ulkopuoliset asiantuntijat toteuttavat koulutukset. Koulutus perustuu arviointikäsikirjaan, joka julkaistaan ja otetaan käyttöön vuonna 2023. Lisäksi katsausten tekemiseen liittyvän tietohaun osaamista lisätään. Pohjoismaista yhteistyötä norjalaisen Ungsinnin kanssa jatketaan, ja osana arviointikoulutusta vierailaan Norjassa.

Kasvun tuki -aikakauslehden vakiinnuttaminen tiedejulkaisuna ja sisällön kehittäminen jatkuu. Lehden toimintaa ohjaa tieteellinen toimituskunta. Vertaisarvioitujen artikkelien määrä on kasvanut ja tavoitteena on JUFO-luokituksen saaminen. Lehti siirretään vuonna 2023 kansalliseen Journal.fi-järjestelmään, joka on Tieteellisten seurain valtuuskunnan ylläpitämä tiedelehtien toimittamiseen ja julkaisemiseen tarkoitettu palvelu.

Implementointiosaamista vahvistetaan muuntamalla Helsingin yliopistolle tuotetun Sote-maisteriohjelman (5 op) sisältöjä verkkokurssiksi. Verkkokurssi tulee Kasvun tuki -sivustolle. Kurssista pyritään tekemään myös Moodle-pohjainen versio, joka jalkautetaan laajemmin eri yliopistojen käyttöön. Materiaaleja voidaan hyödyntää myös muussa sellaisessa työssä, joka tähtää näyttöön perustuvien psykososiaalisten menetelmien implementoinnin vahvistamiseen. Lisäksi Kasvun tuen omia implementointiosaamisen verkkosivuja uudistetaan ja sivuston sisällöt käännetään ruotsiksi ja englanniksi.

Tutkimus ja vaikuttamistyössä jatketaan vahvan tutkimusnäytön saaneiden menetelmien jalkauttamista, esimerkkinä *Teaching recovery techniques* (TRT). Menetelmä on Children and War Foundationin kehittämä ennaltaehkäisevän mielenterveystyön ryhmäinterventio traumalle altistuneille lapsille ja nuorille sekä heidän vanhemmilleen. Työ voidaan ulkopuolisen rahoituksen toteutuessa kytkeä osaksi laajempaa Kasvun tuen pohjalle kaavailtua implementointikeskusta, joka tähtää vaikuttavuusperustaisen tuen entistä parempaan kohdentumiseen ja levittämiseen kansallisesti.

Säätiön tavoitteena on vahvistaa näyttöön perustuvien menetelmien kotipesiä ja implementointirakenteita, tukea hyvinvointialueita ja sosiaali-, terveys- ja sivistyssektorin ammattilaisia näyttöön perustuvien menetelmien käyttöönotossa. Lisäksi säätiö tekee vaikuttamistyötä perhepolitiikan alueella la yhteistyössä esimerkiksi Väestöliiton ja Alli Paasikiven säätiön kanssa. Säätiön yhteistyösopimus Turun yliopiston kanssa (ent. lahjoitusprofessori) mahdollistaa hollantilaisen Vrijen yliopiston korkealaatuisen interventio- ja implementointiosaamisen jalkauttamisen osaksi lapsi- ja perhepalveluiden vaikuttavuusperustaista osaamiskapasiteettia Suomessa. Sopimuksessa on kyse tutkimusyhteistyöstä, jossa nuorille ja opiskelijoille suunnatut digitaaliset mielenterveysinterventiot ovat keskiössä. Lisäksi yhteistyötä tehdään interventio- ja implementointikoulutuskokonaisuuksien sisältösuunnittelussa ja vaikuttamistyössä.

Turun yliopiston lääketieteellinen tiedekunta on täyttänyt professorin, aiemmin säätiön lahjoitusprofessorin, kutsumenettelyllä. Professoria hoitavat Vrijen yliopiston professori Pim Cuijpers ja Heleen Riper. Yhteistyö on jatkoa säätiön ja Turun yliopiston Lastenpsykiatrian tutkimuskeskuksen yhteistyölle, jonka puitteissa mm. on luotu vahvan kotipesän malli ja käytösongelmien varhaisen hoidon kolmiomalli.

### 3.2 Paikallisen lasten ja perheiden hyvinvointia tukevan toiminnan mahdollistaminen

Säätiö solmi Oulun yliopiston kanssa joulukuussa 2019 yhteistyösopimuksen, jonka keskeinen sisältö on Oulun yliopistoon perustettava osa-aikainen (50 %) työelämäprofessori, alana interventio- ja implementointitutkimus. Yhteistyösopimus solmittiin kolmeksi vuodeksi kahden vuoden lisäoptiolla. Vuonna 2023 otetaan lisäoptio käyttöön kahden vuoden ajaksi 80 % hoito-osuudella.

Vuonna 2023 Alueellinen oppimisverkosto jatkaa toimintaansa kaikilla neljällä alueella, ja käynnistää toiminnan kahdella uudella hyvinvointialueella. Uusille alueille laajenemisen lisäksi keskeisenä painopisteenä vuonna 2023 on yhteisövaikuttavuuteen tähtäävään työhön sitoutuneen toimijajoukon laajeneminen nykyisillä toiminta-alueilla. Itla tukee toimintaa aikaisempien vuosien tapaan rahoittamalla alueellisia kehittäjätyöntekijöitä ja toimimalla yhdessä Oulun yliopiston kanssa taustatukena kaikkien yhteistyöalueiden kehittämisessä

Alueellisen oppimisverkoston muina painopisteinä vuonna 2023 ovat translationaaliseen tutkimukseen perustuvan tutkijaohjelman vahvistaminen sekä systeemistä muutosta vauhdittavan tilannehuone-työkalun edelleen kehittäminen ja käyttöönotto eri puolilla Suomea. Tutkijaohjelman tavoitteena on luoda skaalattavissa oleva tutkimuksen- ja kehittämisen rakenne hyvinvointialueen ja paikallisen oppilaitoksen välille. Yhteistyössä hyvinvointialue nostaa oman kehittämisensä kannalta keskeisiä tutkimuskysymyksiä paikallisille tutkijoille tarkasteltaviksi. Tutkimustulokset palautetaan arjen kehittämisen rakenteisiin kokeiltaviksi ratkaisuuksi. Hyvinvointialue mahdollistaa omien olemassa olevien asiakasrekisteri- ja muiden

aineistojen käyttämisen tutkimustarkoituksiin, ja tutkijaohjelman resursoima senioritason tilastotieteilijä tukee tutkimusryhmässä tehtävää korkeatasoista tutkimusta.

Alueellisen oppimisverkoston työn tiedolla johtamisen tueksi rakennetun digitaalisen tilannehuone-työkalun kehittämis- ja jalkauttamistyö alueille jatkuu. Vuonna 2023 toteutetaan tilannehuone-työkalun havaintojen keräämistä varten kehitetyn Android-sovelluksen kokeilu ja iteraatio käytettävyyden parantamiseksi. Sovelluksesta toteutetaan myös selainversio työkalun saavutettavuuden parantamiseksi. Tilannehuone-työkalu tullaan asteittain jalkauttamaan alueiden käyttöön (sisältäen sovelluksen sekä tiedolla johtamisen pääkäyttäjän työkalun).

Lisäksi osana Alueellisen oppimisverkoston innovaatiotoimintaa jatkuu Itlan ja Tiina ja Antti Herlinin säätiön yhteisen innovaatio- ja tutkimusrahaston laajentaminen muiden säätiöiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä kansallisen pilotin valmistelu. Kansallisen pilotin valmistelussa hyvinvointialue, kunta ja kolmas sektori sitoutuvat ratkaisemaan yhteisen rahoituksen turvin alueen lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyviä ilmiöitä vaikuttavuusperustaisesti. Lisäksi alueellisen oppimisverkoston työ pitää sisällään sekä kansallista että kansainvälistä viestintää ja yhteistyörakenteiden vahvistamista.

### 3.3 Lasten hyvinvointia vahvistavan johtamisosaamisen uudistaminen

Vuonna 2023 jatketaan pitkäkestoisten Lapsuuden rakentajat –johtamiskoulutusten järjestämistä Lapsuuden rakentajat I ja Lapsuuden rakentajat II –kurseilta saadun kokemuksen pohjalta. Lasten ja perheiden tarpeista lähtevien palvelujen ja päätöksenteon johtaminen vaatii syvällistä muutosta organisaatiolähtöisyydestä ihmislähtöisyyteen. Johtamiskoulutuksella rakennetaan poikkihallinnollisia ja kaikkien sektorien voimavarat mukaan ottavia ratkaisuja lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen. Johtamiskoulutukset tarjoavat tiedollisen, taidollisen ja arvopohjaisen muutosalan eri sektoreilta tulevien avainhenkilöiden verkottumiseen ja ratkaisujen yhteiskehittämiseen.

Vuoden 2023 aikana käynnistyy yksi Lapsuuden rakentajat –johtamiskoulutus, jonka erityisenä tavoitteena sekä osallistujien valinnan että sisältöpainotusten osalta on tukea työnsä aloittavien hyvinvointialueiden toimintamallien rakentamista systeemiseksi ja lapsilähtöiseksi. Toinen vuoden 2023 aikana käynnistytävä Lapsuuden rakentajat –johtamiskoulutus suunnataan johtamispotentiaalini kasvattamiseen eli osallistujiksi valitaan lasten hyvinvoinnin edistämisen eri sektoreilta henkilöitä, joilla on kiinnostusta ja kyvykkyyttä johtamistehtäviin tulevaisuudessa. Johtamispotentiaaliin panostamalla vaikutetaan lapsi- ja perhelähtöisen palveluiden kehityksen ja päätöksenteon arvoihin, asenteisiin ja johtamismalleihin myös tulevia vuosikymmeniä ajatellen.

Lisäksi vahvistetaan jo vuonna 2022 spontaanisti alkanutta säätiön johtamiskoulutuksen käyneiden alumnitoimintaa. Tavoitteena on tukea koulutuksissa syntyneitä verkostoja ja yhteistyöideoita sekä jatkaa uuden tiedon tarjontaa poikkisektoraaliselle Lapsuuden rakentajat –

verkostolle. Alumnitoiminta toteutetaan yhteistyössä alumnien ja heidän organisaatioiden kanssa.

### 3.4 Organisaatioviestintä ja tiedeviestintä lasten hyvinvoinnin teemoista

Säätiön uuden strategian 2023–2026 myötä päivitetään viestintästrategia. Myös nykyistä visuaalista ilmettä ja verkkosivua päivitetään vastaamaan paremmin tämän hetken ja tuleviin tarpeisiin. Säätiön tehtävää ja tavoitteita kirkastetaan edelleen strategiasta ja strategisista tavoitteista lähtevällä viestinnällä. Säätiön tulos- ja vaikuttavuustavoitteita sekä etenemistä niiden saavuttamisessa pyritään visualisoimaan säätiön verkkosivulla. Visualisoitua seuranta on tarkoitus jatkaa koko strategiakauden ajan.

Säätiön brändiä vahvistetaan

- konkreettisilla ja toistettavilla pääviesteillä säätiöstä ja toimintakokonaisuuksista sekä visuaalisella postausformaatilla
- järjestämällä kerran vuodessa säätiön yhteinen ajankohtaiseen sisältöteemaan liittyvä tapahtuma
- osallistumalla säätiön periaatteiden mukaisiin teemoihin ja tapahtumiin (LOS-viestintäverkosto, Pride jne.)
- myös maksetulla someviestinnällä.

Viestinnässä näkyvät tärkeimmät teemat ovat yhteisövaikuttavuus, lapsiperheköyhyys, Kasvun tuki (näyttöön perustuva työ, menetelmien arviointi, implementointi), johtamisosaaminen sekä uusista STN-rahoitteisista hankkeista nousevat teemat.

Viestintää arvioidaan seuraamalla ja mittaamalla omia kanavia. Maineen kehitystä arvioidaan sidosryhmäselvityksillä vuosina 2024 ja 2026. Muina vuosina voidaan toteuttaa pienempiä selvityksiä, esimerkiksi somekyselyinä.

Vuoden 2023 aikana tehdään säätiön saavutettavuuslinjaukset ja päätetään open access -julkaisulisensseistä.

### 3.5 Ohjelmatyö – Lapsiperheköyhyysohjelma

Samalta viivalta – Ratkaisuja lapsiperheköyhyyteen -ohjelman toiminta koostuu vuonna 2023 tutkimuksesta, viestinnästä ja vaikuttamistoiminnasta. Lisäksi kokeilutoiminnan suunnittelua ja toteutusta valmistellaan yhteistyössä Alueellisen oppimisverkoston kanssa.

Ohjelmassa toteutetaan viisi tutkimuskokonaisuutta vuonna 2023.

- Ensimmäisessä kokonaisuudessa selvitetään lapsiperheköyhyydestä aiheutuvia kustannuksia sosiaali- ja terveystalouteen. Tutkimuksessa käytetään rekisteriseurantatutkimuksia ja kausaalipäätelyn menetelmiä.



Toisessa tutkimuksessa selvitetään yhteisöjen vaikutusta lapsiperheköyhyyden ehkäisyyn ja sen negatiivisten vaikutusten vähentämiseen. Tutkimuksessa selvitetään miten paikalliset sosiaaliset yhteisöt ja niissä tapahtuvat interventiot vaikuttavat lapsiperheköyhyyden eri mittareihin ja niiden ylisukupolvisuuteen. Kolmannessa tutkimuksessa selvitetään lapsiperheiden minimimenoja.

- Neljännessä tutkimuksessa jatketaan vuonna 2022 aloitettua osallistavaa mallinnusta lapsiperheköyhyyden ehkäisystä.
- Viidennessä tutkimuskokonaisuudessa rakennetaan tutkimusperustainen "Itlan malli" eli sosiaaliturvauudistusehdotus, joka vähentää lapsiperheköyhyyttä.

Kaikki viisi tutkimuskokonaisuutta toteuttavat Samalta viivalta -ohjelman keskeisiä tavoitteita eli lapsiperheköyhyyden ilmiön ymmärtämistä, ratkaisujen löytämistä sekä vaikuttamistoimintaa.

Samalta viivalta -viestintätoiminta vuonna 2023 koostuu edellä mainituista tutkimuksista viestinnästä ja niiden jalkauttamisesta päätöksentekoon. Lisäksi ohjelmassa viestitään aktiivisesti Valoisat-kokemusvaikuttajaryhmän toiminnasta.

Vaikuttamistoiminnassa tuetaan Valoisat-ryhmän toimintaa sekä luodaan puitteet kansatutkijuuden mahdollistamiseksi.

### 3.6 Hallinto ja henkilöstö

Hallinto- ja henkilöstökuluihin sisältyvät koko säätiön henkilöstökustannukset pois lukien ohjelmatyön (lapsiperheköyhyysohjelma) sekä ulkopuolisen rahoituksen hankkeiden henkilöstökustannukset.

Säätiön keskeisten toimielinten (valtuuskunta, hallitus ja varainhoitotoimikunta) kokouspalkkioihin on varattu 28 000 euroa.

Hallintokustannuksiin lukeutuvat myös toimitilakustannukset, joihin sisältyvät Helsingin toimitila, co-working-tila Työ 2.0 Lab (lokakuuhun 2023 asti) sekä uutena Turun toimitila. Toimitilakulut vuonna 2023 ovat arviolta yhteensä 76 000 euroa.

Koko säätiön henkilöstökulut vuonna 2023 ovat yhteensä 1 235 000 euroa, joista hallinnon henkilöstökulujen osuus 267 000 euroa. Hallinnon kulut vuonna 2023 ovat 396 000 euroa.

## 4. Ulkopuolinen rahoitus

Ulkopuolisen rahoituksen osuus vuonna 2023 tulee olemaan yhteensä vähintään 450 000 euroa. Rahoitus koostuu suurelta osin Suomen Akatemian yhteydessä toimivan strategisen tutkimuksen neuvoston myöntämistä rahoituksista sekä opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM)

rahoittamasta Muuttuva väestö -tutkimushankkeesta. Lisäksi säätiö on ollut mukana valmistelemassa näyttöön perustuviin menetelmiin ja niitä koskevaan kotipesätoimintaan ja implementaatioon liittyvä monivuotista hankekokonaisuutta, jota koskeva rahoituspäätös selviää tämän hetken tiedon mukaan vuoden 2022 loppuun mennessä.

#### 4.1 OKM-tutkimushanke: Muuttuva väestö

Muuttuva väestö -hankkeessa tutkitaan väestömuutoksen vaikutuksia varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetukseen kunnissa. Se on osa opetus- ja kulttuuriministeriön Oikeus oppia -kehittämishanketta, joka sisältyy hallitusohjelmaan. Tutkimushanke on monitieteellinen ja säätiö toteuttaa sen yhteistyössä Helsingin yliopiston koulutussosiologian ja -politiikan tutkimuksen (KUPOLI) sekä yhdenvertaisuuteen ja sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen keskittyvän kasvatustieteellisen tutkimusyhteisön (Diversity, multilingualism and social justice) kanssa. Tutkimushanke on käynnistynyt vuoden 2022 alussa. Tutkimushankkeessa on vuoden 2022 aikana analysoitu erilaisia kuntadokumentteja sekä tehty haastatteluja. Alustavat tulokset raportoidaan helmikuussa 2023 julkaistavassa väliraportissa. Tutkimushanke jatkuu vuonna 2023, jolloin muodostetaan seurantaindikaattorit väestörakenteen muutoksiin kunnille ja ihmiskeskeisen muutoksen toimintamalli valtioneuvostotasolle. Tutkimushankkeen loppuraportti julkaistaan vuoden 2023 lopussa. Vuonna 2023 tutkimushankkeen kulut ovat yhteensä 173 000 euroa.

#### 4.2 Strategisen tutkimuksen ohjelmajohtajarahoitus (PANDEMICS)

Pandemiat yhteiskunnallisena haasteena (PANDEMICS) tutkimusohjelmassa keskitytään pandemioiden aiheuttamiin kriiseihin ja niiden laajamittaisiin yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Vuonna 2023 vaikuttavuustyö kohdistuu erityisesti eduskuntavaaleihin ja tulevaan hallitusohjelmaan. Lisäksi ohjelmajohtaja koordinoi uutena yhteistyönä säätiön ja PANDEMICS-ohjelman WELGO-tutkimushankkeen kanssa tehtävää koulutusyhteistyötä, jossa uudistetaan sote-maisteriohjelman sisältöä ja toteutustapaa. Säätiön ja EduRescue-hankkeen kanssa aloitettua yhteistyötä jatketaan resilienttiin kouluun liittyen. PANDEMICS-ohjelman ohjelmarajat ylittävä toiminta kohdistuu tulevana toimintakautena uuden YOUNG-ohjelman kanssa tehtävään vaikuttavuusyhteistyöhön. Tulevana toimintavuonna ohjelmajohtaja järjestää tutkijoille vaikuttavuusviestintää edistävän koulutuswebinaarisarjan. Hankkeen rahoitus vuodelle 2023 on yhteensä 65 500 euroa.

### 4.3 Strategisen tutkimuksen rahoitukset

Syyskuussa 2022 julkaistiin rahoituspäätökset koskien strategisen tutkimuksen Lapset ja nuoret – hyvinvoivat tulevaisuuden tekijät (YOUNG) – tutkimusohjelmalle, jossa rahoituksen saivat viisi konsortiota vuosille 2022–2025. Rahoituspäätös sisältää jatko-option vuosille 2025–2028. Säätiöllä on työpaketit kahdessa rahoitetussa konsortiossa.

#### 4.3.1 Oikeus osallisuuteen: Yksinäisyyden ja ostrakismin vähentäminen lapsuudessa ja nuoruudessa (R-to-B)

Työpaketti 5: Services-to-Belong, PI Petri Virtanen, 436 000 euroa

Right to Belong -konsortiota johtaa Turun yliopiston professori Niina Junntila. Säätiön toimitusjohtaja, professori Petri Virtanen johtaa työpaketin Services-to-Belong -työryhmää. Työpaketti pyrkii julkisten tai julkisesti rahoitettujen palvelujen yhteiskunnallisen arvon lisäämiseen sekä rakentamaan lapsiystävällisen yhteiskunnan tiekarttaa. Työpaketissa tutkitaan ja kehitetään yksinäisille lapsille tarjottavia palveluita korostaen lasten osallisuutta palveluiden rakentamisessa. Työpaketissa hyödynnetään olemassa olevaa alan tutkimusta sekä käytetään myös muiden konsortion työpakettien löydöksiä monialaisesti tehokkaiden ja innovatiivisten palveluiden kehittämiseksi sekä riskissä olevien lasten ja nuorten tunnistamiseksi. Työpaketissa osallistetaan lapsia, nuoria, ammattilaisia sekä päättäjiä koko hankkeen ajan.

Yksinäisyyttä tarkastellaan hankkeessa poikkitieteellisenä yhteiskunnallisena ilmiönä, jolla katsotaan oleva suuri merkitys elämänlaatuun, hyvinvointiin ja kehitykseen. Lasten osallistamisen juurruttaminen yksinäisyyttä vastaan työtä tekevien palvelujen (päivähoito, koulut, sosiaali- ja terveydenhuolto) toimintaan edistää myös YK:n lapsen oikeuksia koskevan sopimuksen tuntemista Suomessa ja vie eteenpäin Suomen kansallista lapsistrategiaa (2021). Työpaketissa yhdistetään sekä määrällistä että laadullista tutkimusta hyödyntäen esimerkiksi sosiaalisen median dataa ja haastatteluja sekä Fountain Park -osallistamistyökalua. Tutkimusaineistoa kerätään lisäksi kouluista, sosiaali- ja terveydenhuollon työryhmistä ja lastensuojelulaitoksista. Tavoitteena on tuottaa näyttöön perustuva, toiminnallisesti integroitu ja tulevaisuuteen suuntautuva palvelujärjestelmä yksinäisille lapsille ja nuorille paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla. Vuonna 2023 hanke käynnistyy aineistonkeruun aloittamisella. Hankkeen budjetti vuodelle 2023 on 170 000 euroa. Tutkimushankkeessa tehdään kansainvälistä yhteistyötä erityisesti Canberran yliopiston kanssa.

#### 4.3.2 Mielen hyvinvoinnin kohentaminen keinona lisätä nuorten osallisuutta (IMAGINE)

Työpaketti 6: Dissemination and implementation of interventions, PI Petra Kouvonen 146 800 euroa

IMAGINE-konsortiota johtaa professori Jari Lahti Helsingin yliopistosta. Säätiön kehitysjohtaja Petra Kouvonen johtaa työpakettia kuusi, jossa tavoitteena on kriittisesti arvioida interventioiden valintaa, toteuttamista ja implementointia etnografista tutkimusta hyödyntäen. Tarkastelun kohteena on erityisesti IPC-A (Interpersonal Counselling) -intervention levittäminen ja tutkiminen. IPC-A-interventio on yksilöllinen lyhytinterventio, joka keskittyy nuoren ihmissuhteiden ja masennusoireiden väliseen yhteyteen.

Intervention implementointia tarkastellaan eri yhteiskunnan tasoilla ja pyritään löytämään tekijät, jotka vaikuttavat intervention juurruttamisen onnistumiseen. Työpaketissa hyödynnetään dokumenttianalyseja sekä päättäjien ja julkisten toimijoiden haastatteluja. Kohdennetussa osiossa toteutetaan implementointitutkimus kahdessa kaupungissa, joissa keskitytään ryhmähaastatteluihin ja havainnointiin. Tavoitteena on luoda implementoinnin työkalupaketti päättäjille ja poliitikoille. Vuonna 2023 hanke käynnistyy kartoittavalla tutkimuksella, ja budjetti vuodelle 2023 on 36 000 euroa.

## Toiminnan tuloksellisuus ja vaikuttavuus

TOIMINTA	TULOKSELLISUUDEN KRITEERIT	VAIKUTTAVUUDEN KRITEERIT
<b>Psykososiaalisten interventioiden käyttöönoton edistäminen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Arvioidut interventiot, lkm ja laatu</li> <li>- Interventioiden arviointia ja implementointia edistävien toimenpiteiden tekeminen (koulutus, käsikirjat)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Arvioitujen interventioiden käytön vaikutukset lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin</li> <li>- Arvioitujen interventioiden käyttöönotto kansallisesti</li> </ul>
<b>Paikallisen lasten ja perheiden tukevan toiminnan mahdollistaminen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Lasten ja lapsiperheiden hyvinvointia edistävien toimintamallien kehittäminen 4-6 kokeilualueella eri puolilla Suomea</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Palveluintegraation syveneminen lasten ja lapsiperheiden palveluissa kokeilualueiden hyvinvointialueilla</li> <li>- Kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyön vahvistuminen lasten ja lapsiperheiden hyvinvointiasioissa</li> <li>- Sosiaali- ja terveystoimen vahvistuva yhteistyö sivistys- ja nuorisotoimen kanssa.</li> </ul>
<b>Lasten hyvinvointia vahvistavan johtamisosaamisen uudistaminen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Toteutetut johtamiskurssit (4 kpl) ja niitä koskeva kurssipalaute</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Uusien johtamiskäytäntöjen käyttöönotto hyvinvointialueilla, järjestöissä ja valtionhallinnossa</li> </ul>
<b>Lapsiperheköyhyysohjelma</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Tutkimukset</li> <li>- Lapsiperheköyhyden tietopankin tietosisältöjen tuottaminen</li> <li>- Kokeiluhankkeiden läpivieminen</li> <li>- Aktiivinen vaikuttamistyö päätöksentekijöiden suuntaan</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Tutkimuksen ja tietopankin tietosisältöjen saatavuus ja käytettävyys</li> <li>- Ohjelman tuottamien tietosisältöjen ja kokeilutulosten hyödyntäminen lapsiperheiden sosiaaliturvaa ja palveluja koskevassa päätöksenteossa alueellisesti ja valtakunnallisesti</li> </ul>
<b>Organisaatio- ja tiedeviestintä lasten hyvinvoinnin teemoista</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Julkais- ja viestintätuotteet</li> <li>- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tietopankki Itlasto</li> <li>- Kasvuntuki.fi ja Kasvun tuki -aikakauslehti</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Julkais- ja viestintätuotteiden saatavuus ja käytettävyys</li> <li>- Säätöön maine</li> </ul>
<b>Sijoitetun pääoman käyttö ja täydentävän rahoituksen hankkiminen</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Sijoitetun pääoman tuoton käyttö perustoimintaan 2,6M€/vuosi ja lapsiperheköyhyysohjelmaan vv. 2023-2024 yht. 800 000 €</li> <li>- Täydentävän rahoituksen määrä 400 000 – 500 000 euroa/vuosi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Sijoitetun pääoman tuoton käyttö strategian mukaisesti Kilpailutusten kautta saadun rahoituksen avulla tuotettujen hankkeiden merkittävyys säätöön toiminnassa</li> <li>- Kilpaillun rahoituksen hankkimisessa onnistumisen merkitys säätöön taloudessa</li> </ul>
<b>Yhteistyö lapsipolitiikan kentän toimijoiden kanssa</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Yhteistyöhankkeet (lkm ja tyyppi) keskeisten lapsipolitiikan kentän toimijoiden kanssa kansallisesti ja kansainvälisesti</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Yhteistyökumppanien kokemus yhteisistä hankkeista</li> <li>- Yhteishankkeiden onnistuminen ja merkittävyys</li> </ul>